

Organismer omfatter i princippet alle levende organiske systemer spændende fra vira, bakterier over planter og padder til pattedyr i alle varianter. Bestemmelsen antages primært at være rettet mod mikroorganismer og lignende (små) organismer, der tilføres jorden, f.eks. som led i forurenings- eller skadedyrsbekæmpelse.

Jordforureningen skal medføre en betydelig risiko for, at menneskers sundhed påvirkes negativt. Det antages, at det skal læses som en risiko for en påvirkning af det enkelte menneskes sundhed i den forstand, at der er en dokumenteret negativ effekt af de konstaterede forureningsniveauer på befolkningens sundhed. Såvel de risici, der knytter sig til enten kontakt med jorden eller udvikling af eksplosive gasser i jorden (direkte påvirkning), som de risici, der knytter sig til f.eks. at spise frugt, grønsager m.v., der er dyrket i forurenede jord, eller dyr, der har græsset på forurenede jord (indirekte påvirkning), antages at være omfattet af bebrejdet risiko i denne sammenhæng.

Risikoen skal være *betydelig*.

Normering af en miljøskade som en betydelig negativ påvirkning i forhold til miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder og miljøskade på vandmiljøet er antaget at være identisk med eller tilsigtet at være identisk med en tilsvarende normering i andre direktiver – først og fremmest habitat- og vandrammedirektivet. For så vidt angår »skade på jord« er der imidlertid ikke i miljøansvarsdirektivet peget på en sådan tilsvarende normering af betydelig risiko for menneskers sundhed i andre direktiver.

Det er antaget, at normeringen af risikoen som betydelig, indebærer at ligesom der efter jordforureningsloven sondres mellem på den ene side forurening, der udgør en sundhedsmæssig risiko, som kan håndteres ved en offentlig indsats i form af rådgivning, og på den anden side forureninger, der udgør en sådan risiko, at en indsats derudover bør iværksættes, vil der i forhold til miljøansvarsdirektivet og dette lovforslag skulle sondres mellem jord-forureninger, der indebærer en betydelig risiko for påvirkning af menneskers sundhed og andre jordforureninger.

På denne baggrund vurderes det, at følgende kriterier kan tages i betragtning ved vurdering af, om der foreligger en miljøskade på jord: Forureningen indebærer, 1) at en eventuel offentlig indsats ikke kan begrænses til rådgivning, der er f.eks. forurening over de fastsatte afskæringskriterier, og 2) påvirkning af mere end 10 boliger eller arealer større end 1 ha. med følsom eller særlig følsom anvendelse, jf. jordforureningslovens § 6 eller arealer større end 2,5 ha., der anvendes til dyrkning af afgrøder.

Til § 10

Det følger af denne bestemmelse, at en skade - en negativ ændring af naturressourcen – skal kunne beskrives, påvises og dokumenteres. Heri ligger et krav om, at skaden skal være konkret og målelig. Det betyder samtidig, at det er en forudsætning for at kunne konstatere, at en skade er indtruffet, at naturressourcens tilstand og dens udnyttelsesmuligheder, før skaden indtraf, kan beskrives og dokumenteres. Dette må anses for at svare til de krav om objektivitet og et sagligt grundlag for sagsbehandlingen, der knytter sig til udstedelse af et påbud efter f.eks. jordforureningsloven, og som følger af almindelig forvaltningsretlige regler, herunder officialmaximen, forstået som myndighedernes pligt til at sikre, at der træffes afgørelse på et tilstrækkeligt og sagligt grundlag.

Miljøskaden eller den overhængende fare skal være indtrådt direkte eller indirekte. Heri ligger et grundlæggende krav om årsagssammenhæng, det vil sige en sammenhæng mellem en hændelse og en skade som forudsætning for et ansvar for skaden. At skaden kan være en direkte eller en indirekte følge af en emission eller begivenhed, indebærer samtidigt, at årsagssammenhæng ikke kun kan antages at foreligge, hvor en skade er en direkte og umiddelbart konstaterbar følge af en hændelse, men også foreligger, hvor skaden udvikler sig efter hændelsen og dermed f.eks. først (kan) konstateres måske længe efter, at hændelsen fandt sted.

Det følger af definitionen af skade, at selvom andre skader på jord end jordforureninger ikke udgør en miljøskade på jord i sig selv, kan sådanne skader godt udgøre en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder eller vandmiljøet, hvis de indebærer eller medfører en miljøskade i form af skade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder eller en miljøskade på vandmiljøet. På samme måde kan en skade på vandforekomster, der ikke i sig selv er en miljøskade på vandmiljøet, godt indebære en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder og omvendt.

Til § 11

Lovforslagets definition af en overhængende fare for miljøskade er identisk med definitionen heraf i miljøansvarsdirektivet, og det følger heraf, at der er en overhængende fare for en miljøskade, når der er tilstrækkelig sandsynlighed for, at en miljøskade vil indtræde i nær fremtid.

En overhængende fare for en miljøskade kan opstå både som følge af en overhængende fare for en negativ påvirkning af naturressourcer og som følge af en